

Frå Dorte T. Motzfeldt : Religion : Teori -
fenomenologi - metode , 2. udg. Systime, 2012

MYTER

Myter er en genre, som er beslægtet med eventyr, sagn, legender og fabler. Men egentlig stammer ordet "mythos" fra det klassiske Grækenland og betegner noget, der er mundtligt fortalt. Grækerne brugte også ordet "logos" om en fortælling. "Logos" blev brugt i forbindelse med noget, der var rationelt og troværdigt, hvorimod "mythos" blev brugt om fortællinger, der var "fantastiske" eller "opdigtede."

Ordet myte indgår i daglig tale på nogenlunde samme måde, som man brugte det i det gamle Grækenland. Ofte støder man på ordet "myte" i forbindelse med noget, der er direkte usandt. F.eks. er det en myte, at man skal drikke en liter fløde, inden man går i byen, hvis man vil undgå tømmermænd. Man skal i den forbindelse skelne mellem brugen af udtrykket i daglig tale og brugen af udtrykket som fagterm. Myter er ikke fortællinger, der kan "afsløres" som usande. De er snarere fortællinger, der bearbejder og systematiserer de vilkår, som mennesket lever under i verden.

Det er ikke muligt at sætte et fast skel imellem myte og legende, men der er nogenlunde konsensus om, at myter omhandler guder eller andre overnaturlige væsner. Overnaturlige væsner er væsner, hvis eksistens ikke kan bevises, eksempelvis drager, engle, spøgelser og monstre. En moderne variant er rumvæsner, der har de samme karakteristika som nisser og troldmænd.

Disse væsner er også kendt i eventyr. Det, som kendetegner myterne, er, at de overnaturlige væsner ofte er guder, dvs. de er genstand for tilbedelse.

*Mennesket har
altid spekuleret
over store
spørgsmål som:
"hvordan er vi
blevet til?"*

Afmytologisering

Den kristne teologi beskæftiger sig bl.a. med, hvordan man kan forstå og fortolke bibelen.

Den tyske teolog, Rudolf Bultmann, gik i starten af 1900-tallet i spidsen for en afmytologisering af Bibelen. Han fjernede al mytologi fra de bibelske fortællinger, og fortolkede fortællingerne eksistentielistisk.

Denne afmytologisering har fået stor betydning for den måde, hvorpå Bibelen i dag bliver forstået.

Et andet af myternes karakteristika er, at der i myten kan ske usædvanlige ting. F.eks. kan dyr tale og vand kan blive til vin. Mange myter tilbagedateres til en fjern fortid. De dateres så langt tilbage i tiden, så tiden kaldes "tiden-før-tiden." Derfor er atmosfæren i myterne tidløs og formbar. De australske aboriginere har et særligt ord for myternes tid. De kalder den "alcheringa." Ordet kan oversættes med "drømmetiden." Myterne sætter på denne måde en særlig kontekst i en atmosfære, hvor normale regler er sat ud af kraft.

Myte: Fortælling, hvori der optræder guder eller andre overnaturlige væsener. Foregår ofte i en formløs urtid, dvs. udenfor historisk tid.
F.eks. Skabelsen i Bibelen.

Legende: Fortælling, hvori der optræder hellige eller særlige personer. Foregår i en udefinerbar fortid, men dog indenfor historisk tid.
F.eks. Hadith om Muhammad.

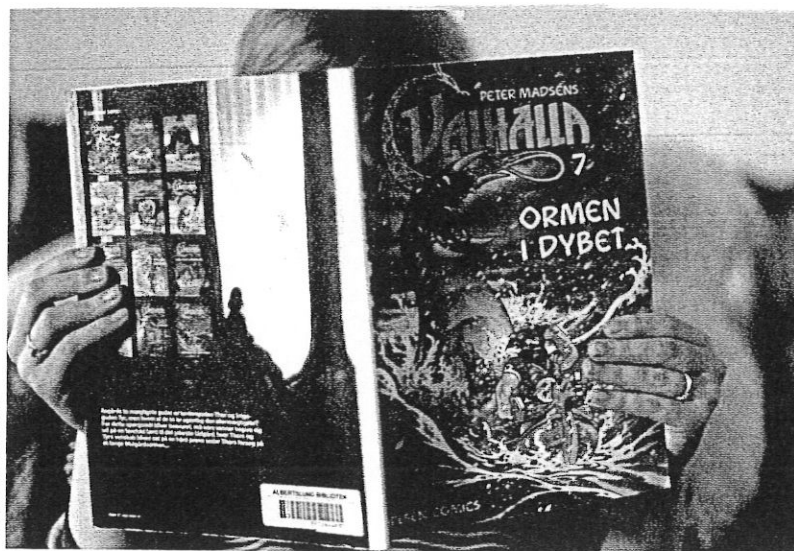
Skabelsesmyter – oprindelsesmyter

Myterne sætter en liminel kontekst, hvor der ingen regler er. Det kan være dyr og planter, der kan tale. De kendte naturfænomener som sol og måne ikke findes. Myter foregår, før tiden er blevet til. Tidsbegrebet er liminelt og "flydende". I denne liminale tilstand er det muligt at skabe den kultur, som præger den ordnede verden.

Nogle myter er fortællinger om, hvordan alting blev til. Den jødisk-kristne skabelsesmyte fortæller, hvordan skaberguden "Gud" skaber verden ved at befale over de forskellige naturfænomener. Dagen skabes f.eks. ved at guden siger: "Lad der blive lys." Man kan skelne imellem skabelsesmyter og oprindelsesmyter. Skabelsesmyterne forudsætter en skaber-gud, i modsætning til oprindelsesmyterne der opregner en række af

*Kosmos-kræfter
der besejrer
kaos-kræfter
illustreres i
den nordiske
mytologi ved
Thors kamp
mod Midgårds-
ormen.*

Foto: Dann Graulund

begivenheder, der resulterer i verden, som vi kender i dag. Ofte foregår oprindelsen af den ordnede verden som en proces, der på forskellig vis eksperimenterer sig frem, indtil den kosmiske orden er på plads. Denne proces kaldes en differentieringsproces.

En 3000 år gammel vedisk myte forklarer på en gang verdens skabelse, hinduismens offerritualer og kastesystemet. Myten fortæller, hvordan guderne ofrer urvæsnet Purusha (som i øvrigt betyder menneske) ved at partere ham. De afskårne dele bliver til et ordnet univers med forskellige grupperinger af mennesker (kaster). Hans mund bliver til præste-kasten (braminerne), armene til krigerkasten (kshatriyaerne), lænderne til bonde-kasten (vaishyaerne) og fødderne til den laveste kaste, tjenerne (shudraerne). Mytens funktion er at begrunde (og opretholde) sociale forskelle.

Kosmogonier: Myter, der fortæller, hvordan verden (kosmos) er blevet til.

Theogonier: Myter, der fortæller, hvordan guder (theos) er blevet til.

Antropogonier: Myter, der fortæller, hvordan mennesket (antropos) er blevet til.

Gonos er græsk og betyder "tilblivelse".

Processen fra kaos til kosmos genfindes i en række myter i form af en kosmisk kamp. Den jødiske og kristne skabelsesmyte lader guden skabe det velordnede kosmos ud af det mørke verdensdyb. Den babyloniske skabelsesmyte foregår i et enormt

urhav, hvor et drageagtigt uhyre, Tiamat, hersker. Guden Marduk kæmper imod Tiamat. Det lykkes Marduk at dræbe Tiamat, hvorefter han skaber himlen og jorden af Tiamats krop. Marduk fastsætter endvidere solen og månens baner og årets gang. Han skaber derefter mennesket til at bygge templer til guderne. Drabet på Tiamat er ensbetydende med overvindelse af kaoskræfterne, og indstiftelse af den kosmiske orden.

Opgave: Grønlandsk myte

- Redegør for, hvad der bliver til og hvordan, i nedenstående myte.
- Undersøg, hvilke mytologiske træk denne myte har.

Myte fra Nordgrønland 1903/1904

Dengang for længe, længe siden, da jorden skulle blive til, styrtede den ned fra oven, jord, fjelde og sten, oppe fra himlen; således blev jorden til. Da jorden var blevet til, kom menneskene. Man fortæller, at menneskene opstod af jorden. Småbørn kom ud af jorden, de kom frem mellem pilebuske, fulde af pileløv. Og så lå de der mellem dværgbuskene med lukkede øjne og sprællede; de kunne ikke engang kravle. Deres mad fik de af jorden.

Der fortælles nu om en mand og en kone: konen syr barnedragter og vandrer ud over jorden; her finder hun småbørn, klæder dem på og bringer dem hjem. Således blev menneskene mange. Da de nu var mange, ville de have hunde. Og en mand går ud med en hundesele i hånden og giver sig til at stampe i jorden under råbet: "Hok -hok, hok!" Så sprang hundene frem af tuer, småtuer; og de rystede sig ordentligt, for de var fulde af sand. –således fik menneskene hunde.

Men menneskene formerede sig; de blev flere og flere. –De kendte ikke døden, dengang for længe, længe siden, og de blev meget gamle; til sidst kunne de ikke gå, de blev blinde og måtte ligge.

De kendte heller ikke solen, de levede i mørke; dagen gryede aldrig. Kun inde i husene havde de lys, de brændte vand i lamperne; dengang kunne vand brænde. – Men menneskene, som ikke forstod at dø, blev alt for mange, de overfyldte jorden – og så kom der en mægtig havflod. Mange druknede, og menneskene blev færre. spor af denne havflod finder vi på høje fjeldtoppe, hvor man ofte kan finde muslinger.

Da menneskene nu var blevet færre, gav to gamle kællinger sig til at tale: "Lad os blot være uden dag, når vi samtidig er uden død!" sagde den ene; hun var vist bange for døden. "Nej," sagde den anden, "vi vil have både lys og død." Og da den gamle kone udtalte disse ord, blev det således. Lyset kom, og glæden og døden.

(Fra: Bjørn, Anders: *Sila*, Pantheon 1996, side 33)

Aitiologiske elementer i myterne

Alle myter kan i princippet anskues som forklaringsmyter. Skabelsesmyter forklarer, hvordan verden blev til. Oprindelsesmyter kan f.eks. forklare, hvorfor der findes nat og dag. Forklaringsmyter eller aitiologiske myter (aitia = årsag) søger ikke blot at konstatere, hvordan noget er blevet til, men de giver en forklaring på hvorfor det er blevet til.

Myter, som søger at forklare helt basale livsvilkår, kendes f.eks. fra Bibelen i form af den kristne syndefaldsmyte. I syndefaldsmyten trodser de første mennesker Adam og Eva gudens forbud mod at spise frugten fra kundskabens træ. Adam og Evas fatale ur-bommert fik ifølge det kristne verdensbillede betydning for alle mennesker. Kvinder skulle derefter føde i smerte, mænd skulle arbejde hårdt for føden og mennesker mistede retten til at leve i paradys. Man kan vende myten om og stille spørgsmålet: Hvorfor skal kvinder føde i smerte? Hvorfor skal mænd arbejde for føden? Hvorfor er der ikke paradys på jorden? Myten giver forklaringen. Et andet eksempel på den fatale ur-bommert kan illustreres ved myten om stenen og bananen, som stammer fra Indonesien: I begyndelsen var jorden og himlen ganske tæt på hinanden. Guden gav menneskene gaver ved at sænke dem ned i et reb. En dag sendte guden en sten ned. Menneskene afslog forargede denne gave. Efter nogen tid sænkede guden igen rebet ned. Denne gang med en banan. Menneskene tog straks bananen. Så hørtes gudens stemme: *"Fordi I valgte bananen, skal jeres liv være som denne frugts. Hvis i havde valgt stenen, ville jeres tilværelse have været som stenens, uforanderlig og udødelig."*

Opgave: Scientologys "Græderen"

- Hvilke mytiske træk har følgende tekst?
- Beskriv "græderen."
- Hvad forsøger teksten at give en forklaring på?

Græderen

Scientologys skaber Ron L. Hubbard forklarer i sin bog "A History of Man," hvordan han forestiller sig menneskets udvikling fra encellet væsen til den nuværende tilstand. Ifølge Ron Hubbard bærer alle mennesker spor fra denne udvikling. Han mener, de er lagret i GE-linien.

Efter at have forladt havet, tilbragte GE en halv million år på stranden. Den havde allerede som plankton kendt til luft, og stranden som alge og døende musling. Men ikke desto mindre tog det sådan cirka en halv million år, ifølge evolutionisterne, før væsnet lærte at bruge land.

Græderens tilstande er mange og gribende, Samtidig med at den stadig fik sin føde fra bølgerne, måtte den ånde. Bølger er voldsomme og ofte uregelmæssige. Græderen åbnede sig op for at få føde fra vandet og fik en bølge i skallen. Energisk pumpede den vandet ud, og så, før den kunne nå at nedsvælge luft, blev den ramt af en ny bølge. Her dukker ængstelse op. Da den stadig er et skaldyr, er græderens mobilitet lille. Den kunne ikke foretage hurtige frem- og tilbagetrækninger. Vandstanden faldt, og efterlod den bagende og tørstende. Og den måtte pumpe vand ud for fortsat at kunne leve.

Græderen kaldes sådan, fordi den måtte udpumpe saltvand. Det blev sluttet, at gråd hos et menneske er meget unaturligt. Hvorfor er det, at et menneske må pumpe noget salt vand ud for at få det bedre – eller rettere: hvorfor medfører det at græde ud en sorgladning så stor en forandring af case? Hændelsen må handle om at udpumpe saltvand. Og dette er faktisk hele Græderens aktivitet, idet den – fordi den levede farefuldt på kanten af brændingen – måtte pumpe for at spise og ånde. Væsnet havde to pumperør. Disse blev senere, fordi de var nærmest lyset, til menneskets øjne.

(Fra: Refslund Christensen, Dorte: *Scientology – en ny religion*, Munksgaard 1997, side 47)

Myter hører sammen med ritualer

Myter bruges også til at forklare etiske og praktiske spørgsmål. Når en muslim f.eks. ikke spiser svinekød, lyder forklaringen ofte, at det er fordi, der står i Koranen, at man ikke må spise svinekød. Her bruges en autoritativ forklaring, som henviser til den mytologiske tid, hvor Allahs regler blev implementeret gennem ærkeenglen Gabriel. Her er det mytologiske skabninger, der agerer. Bindeleddet er Muhammad, som er den, der modtager anvisningerne, og som sørger for, at de bliver viderebragt til samfundet.

En myte forklarer, hvordan Muhammad stiger op igennem de syv himle og møder forskellige profeter. I den syvende himmel møder han ærkeenglen Gabriel, som pålægger ham, og dermed alle muslimer, at bede halvtreds gange om dagen. Myten

fortsætter med, at Muhammad møder Moses, som råder ham til at få formindsket antallet af bønner. Muhammad går tilbage og får forhandlet sig ned til fem daglige bønner, der også er gældende for muslimer i dag.

Myten om Muhammads natterejse tydeliggør sammenhængen imellem myte og ritual. Myten forklarer og legitimerer et af de vigtigste muslimske ritualer, nemlig de fem daglige bønner.

Som gennemgået i foregående kapitel er der i dag ikke nogen tvivl om, at myter og ritualer hænger sammen. Den skotske teolog William Robertson Smith var den første, der erklærede, at ritualerne kom først, og at myterne senere er blevet til for at forklare og legitimere ritualerne. Da Robertson Smith vovede den påstand, var det særdeles uhørt. Hans samtid anså dogmer og læresætninger som det absolut primære ved religion og ritualer som det sekundære. Robertson Smith endte med at blive anklaget for kætteri og måtte forlade sit professorat i 1877.

Den årlige procession gennem gaderne viser tydeligt en aktualisering af myten om den korsfæstede Kristus.

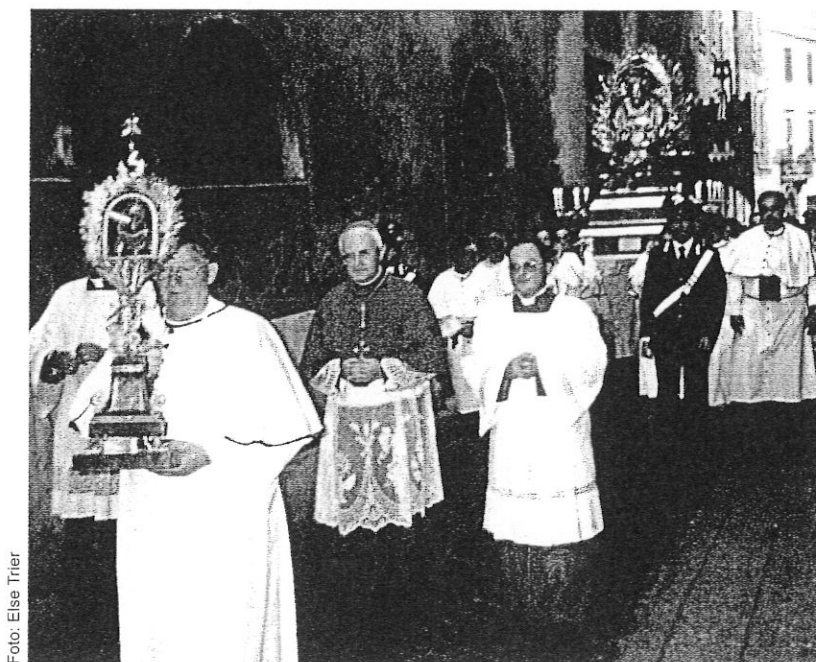
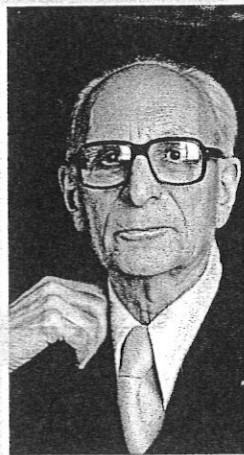

Foto: Else Trier

Strukturalistisk myte teori

Den franske etnolog **Claude Lévi-Strauss** fandt ud af, at myter ligesom sproget består af grundlæggende enheder. Dem kaldte han mytologemer. Disse mytologemer hænger logisk sammen. En myte starter som regel med, at der er en kaotisk tilstand. Ud af dette kaos vokser langsomt en orden – et kosmos. Denne proces, fra kaos til kosmos, foregår via logiske sproglige processer. Det er sproget, der skaber kosmos. Den måde, kosmos bliver skabt, er ved at begynde med to modsatte mytologemer f.eks. liv og død. Disse modsætninger bliver så ophævet ved hjælp af en tredje mytologem, også kaldet ”mediatoren”. I mange myter findes disse mediatorer, som agerer mellemlid imellem yderpunkter. F.eks. er slangen der lokker Eva til at tage en bid af frugten fra kundskabens træ, et bindeled mellem evigt liv/uvidenhed og død/visdom.

Mediatoren er ofte karakteriseret ved at være drilagtig eller farlig. I den nordiske mytologi er Loke mellemlid imellem aser og jætter. Loke er både as og jätte og mand og kvinde. Han både hjælper aserne, og narrer dem gang på gang. Det er ham, som er skyld i kaotiske ting i verden. Han er både far (og mor) til Midgårdsormen, der ligger rundt om verden, til Fenrisulven, som vil sluge solen og til Hel, dødsrigets gudinde. Loke er den typiske trickster eller kulturhero, der ofte optræder i myter, og som fungerer som mediator mellem modsætningspar.

Claude Lévi-Strauss (1908- 2009)

Født i Belgien, med jødisk baggrund.

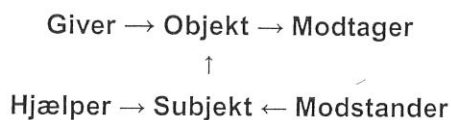
Lévi-Strauss er uddannet på Sorbonne Universitetet i Paris, hvor han startede med at læse jura og filosofi. Mens han underviste på universitetet i Sao Paolo, lavede han det første etnografiske feltarbejde ved ekspeditioner i den Brasilianske jungle. Lévi-Strauss fik doktorgraden på en afhandling om slægtskabsstrukturer i 1949, og blev i 1960 professor ved College de France.

Lévi-Strauss regnes for en af strukturalismens grundlæggere, og har udgivet talrige bøger. De to vigtigste for den danske religionsvidenskab er *Totemisme* fra 1964 og *Mytologier* fra 1964-1971.

Lévi-Strauss' metode kan ikke altid direkte anvendes på myter, fordi hans teori om modsætningspar ikke altid holder stik. Den passer bedst til en dualistisk verdensforståelse. Alligevel har han en stor betydning for religionsfaget, idet han henledte opmærksomheden på, at myter har en struktur, som giver mening, når man sætter sig ind i den pågældende religions tankesæt.

En anden og mere anvendelig strukturalistisk analysemodel er aktantmodellen, som ofte anvendes i danskfaget.

Model 5: Aktantmodellen

Denne model er brugbar til at forstå en mytes indre struktur. Man kan principielt starte hvor som helst i modellen. For nemheds skyld kan man begynde med at se på, hvem mytens hovedperson er. I den kristne syndefaldsmyte er subjektet Adam. Objektet, han vil have, er "evigt liv." Den, der kan give evigt liv (giveren), er Gud. Modstanderne er slangen og Eva, idet de forhindrer ham i at opnå evigt liv. Der er i denne myte ingen hjælper, og myten ender da også tragisk med, at Adam ikke opnår evigt liv. Til gengæld opnår han kundskab.

Opgave: Buddhas hjælpere og modstandere

- Lav en analyse af teksten side 64 ved hjælp af aktantmodellen.
- Sammenlign den med den kristne syndefaldsmyte.

Buddhas oplysning

Følgende tekst er et uddrag af den populære Buddha-legende fra den buddhistiske kanon "Tripitaka". Legenden handler om, hvordan den unge prins Siddhartha søger efter meningen med livet.

I sin søgen afprøver han forskellige metoder til at få visdom bl.a. faste. Dette uddrag begynder med, at han netop opgiver fasten.

Den højeste erkendelse, "den store oplysning" timedes ham under det hellige træ i Uruvela. Pigen Sujata, som var vant til at ofre til dette træ, havde just set mange jærtegn, og da hun hørte, at der sad et helligt væsen under træet, gik hun, i den tro, at det var træets gud, hen og ofrede ham mælk og ris i en guldskål. Den hellige mand spiste risen som en føde for mange uger, thi han vidste, at han gik den store oplysning i møde og skulle sidde længe i betragtninger. Guldskålen kastede han i floden med de ord: "Hvis jeg nu skal nå Budhaværdigheden, vil den svømme op mod strømmen." Og se, den svømmede op mod strømmen. Da tog han sin plads under træet med de ord: "Lad nu min hud, mine nerver og mine knogler gå til grunde, lad kun mit livsens blod tørre hen, – jeg vil ikke vige fra denne plads, før jeg har nået den fuldkomne oplysning." Fristeren Mara, begærets fyrste, som så, at Siddhartha ville bryde hans vælde, beredte sig nu til et frygteligt angreb på ham. En hær på tolv miles længde stillede han op – selv red han en elefant, der var 150 mile høj, – deres brøl var som et jordskælv og deres angreb som en hvirvelvind. Men guderne lovpriste den vordende Buddha med en sang, der var så stærk, at de onde måtte stå fra deres angreb; og da de prøvede at overfalde ham bagfra, da mærkede han dog i sin alvidenhed og sagde: "nu kommer en vældig krigsmagt og øver sin styrke imod mig; min moder og min fader er ikke her, ej heller mine brødre eller frønder; men mine ti fuldkommenheder er mit skjold og mit sværd, med dem vil jeg slå dette angreb tilbage." Og Mara stormede løs med hvirvelvind og regn af klipper, våben, gløder, aske, sand, mudder og mørke, og væbnet med sin diskus red han nu ind på livet af Siddhartha på sin høje elefant med råbet: "Siddhartha! Vig fra dit

sæde; det tilkommer ikke dig, men mig." Men han fik til svar: "Mara, du har ikke opfyldt de ti fuldkommenheder i nogen af deres tre grader, ej heller har du givet de fem store hengivelser; du har ikke kæmpet for erkendelse eller for verdens velfærd eller for den store oplysning. Dette sæde tilkommer ikke dig, men mig." Da kastede Mara rasende sin diskus imod ham, den der kan spalte klipper; men Siddhartha tænkte på sine ti fuldkommenheder, og den ondes kasteskive blev til en blomsterkrans over hans hoved, og alle de klipper, der kastedes imod ham, svævede gennem luften som blomster. Da sagde Siddhartha: "Mara, hvem er dit vidne, at du har givet de fem hengivelser?" "Alle de, som her du ser," svarede Mara, og han udstrakte hånden over sin hær, og den vidnede og råbte, så det lød som et jordskælv. "Men hvem er dit vidne?" spurgte Mara. "Jorden er mit vidne," svarede Siddhartha; og han strakte hånden ud og spurgte: "Jord! Vil du vidne eller vil du ikke, at jeg har givet den syvhundredefoldige gave?" Og den mægtige jord tordnede: "Jeg bærer vidne!" Da faldt den høje elefant på knæ for Siddhartha, og alle Maras følgesvende flyede i alle retninger; og alle guder kom med blomster, med dufte og ofre og prisede Siddhartha, at han havde overvundet Mara.

Det var før solst, at den vordende Buddha havde besejret Mara; og medens han sad under bodhitræet, nåede han i den første nattevagt til erkendelse af sine tidligere tilværelser, i den anden nattevagt vandt han det himmelske øje, i den tredje erkendelsen af årsagsrækken. Og medens han med sin tanke udfoldede de 12 årsager, forlæns og baglæns, skjalv universet i dets grund, så langt som til oceanets grænser; og hele verden flagede og blomstrede og duftede og lyste og klang, og liv brød frem alle steder, og sygdom lægedes og lænker brast. Da blev Siddhartha til "Buddha", til den, der har den højeste oplysning.

(Fra: Bruun, Jens og Lindtner, Christian og Boile Nielsen, Peter: *Buddhismen – tanker og livsformer*, Gyldendal 1982, side 31-33)

Eskatologiske myter

Den nordiske myte om Ragnarok (jordens undergang) er egentlig udformet som en spådom, lagt i munden på Vølven – datidens religiøse ekspert. Ragnarok handler om fremtiden, hvor den ordnede verden vil gå under, og kaosmagterne vil tage over. Eskatologi betyder læren om de sidste ting. Ordet bruges om myter, der fortæller om verdens undergang eller om dommedag. Eskatologiske myter handler, som andre myter, om noget mennesker ikke kan vide. Modsat andre myter foregår de i fremtiden. I myten om Ragnarok er viden om verdens undergang forbeholdt de få, nemlig spåkvinder. Det er kun igennem disse spådomme, fremtiden kan åbenbares. Det er et velkendt træk, at eskatologiske myter er kryptiske. Apokalyptik betyder at åbenbare. Bibelens sidste del "Johannes åbenbaring" er en lang eskatologisk myte i et særdeles kryptisk sprog. Skriftet benævnes ofte blot "Apokalypsen." Muslimer opfatter Koranen som en åbenbaring fra guden Allah. Koranen er en vejledning i, hvordan mennesket skal indrette sig og opføre sig for at stå godt over for Allah på dommedag.

Mange religiøse bevægelser har givet deres bud på, hvornår dommedag vil indtræde. Jehovas Vidner satte først året 1914. Da det netop var året, hvor 1.verdenskrig brød ud, kunne det se ud til, at de fik ret. Senere ændrede de året til først 1918 og siden 1975. Da dommedag udeblev, måtte man revurdere tolkningen. I dag har Jehovas vidner ikke noget konkret årstal på dommedag.

Troen på dommedag kendes især fra kristendom og islam, men den er ikke begrænset til disse religioner. Franskmanden Claude Vorilhon hævdede i 1973 at have mødt et hyper-intelligent rumvæsen, der forklarede ham, at jorden ville gå under. Desuden fik han instrukser i, hvad han skulle gøre for at redde menneskeheden. Vorilhon, som efter mødet begyndte at kalde sig Rael, hævder stadig at være i kontakt med de hyper-intelligente rumvæsner, som han kalder Elohim-væsnerne. Vorilhon udgiver flittigt materiale og indsamler penge til at udbrede Elohim-væsnernes budskab. Dermed er en ny religion opstået: Rael-bevægelsen. Vorilhon og hans Raelians arbejder på at samle penge ind til at opføre en ambassade, så Elohim-væsnerne kan lande på jorden, når tiden er inde. Vorilhon regner med, at det bliver i år 2035. Vorilhons mytologiske univers indskrives sig i rækken af UFO myter, som man kunne kalde "moderne folkereligion."

Apokalypse: Græsk udtryk, som betyder, at noget bliver afsløret. Apokalyptik er en særlig litterær genre, som var populær i antik jødedom og tidlig kristendom. Bruges i dag om forudsigelser om dommedag.

Eskatologi: Græsk udtryk for "læren om de sidste ting." I Bibelen bruges udtrykket om Jesus genkomst og dommedag. Der er en klar sammenhæng imellem eskatologi og apokalypse.

Millenarisme: Millennium er latin og betyder tusindårsriget. Oprindeligt blev udtrykket brugt om den kristne forestilling om en kommende tid, hvor Messias skulle komme og herske i tusind år før den endelige dommedag. I dag bruges udtrykket også om nyreligiøse bevægelser, som hævder verdens undergang.

Utopi: Græsk ord for intet-sted. Brugt første gang af Thomas More i bogen "Utopia," som handler om et fantasiland, hvor mennesker lever i fred med hinanden. I dag bruges udtrykket om forestillinger om en ny verden.

Dystopia: Græsk ord for dårligt sted. Det vil sige et negativt utopia.

Ideen om at jorden går under kaldes millenarisme. Millennium betyder egentlig tusind. Det bruges i Bibelen, hvor der beskrives en periode på tusind år. Den bibelske betydning af tusindårsriget er lidt uklar, men idéen er, at mennesket har tusind år til at vælge guds vej (frem for satans). Det fremgår ikke klart, om de tusind år begyndte med Jesus' korsfæstelse (i så fald er der nu gået 2000 år), eller om tusindårsriget ligger engang i fremtiden.

Millenarisme er i dag et udtryk, der bruges om alle typer forestillinger omkring verdens undergang. Udtrykket er ikke længere forbeholdt kristendommen.

Da den vestlige verden gik fra 1999 til år 2000, kunne den millenaristiske stemning mærkes, idet der florerede adskillige profetier. F.eks. hævdedes det, at alle computere ville gå ned, fordi de ikke længere kunne navigere i det binære talsystem. Man betegner fænomenet Y2K (Year 2 Kilo). Der blev i årene op til år 2000 udgivet massevis af katastrofefilm, f.eks. Independence day og Armageddon.

De eskatologiske myter beskriver ofte, hvordan verden og samfundet kommer til at se ud EFTER jordens undergang. Disse beskrivelser er præget af ønsketænkning om, hvordan verden burde se ud. Ifølge Jehovas Vidner kommer den nye verden til at være en verden uden krig. Her vil mennesker og dyr leve side om side. Det er en beskrivelse, der minder om paradiset.

Det muslimske paradiset beskrives som et sted, hvor der aldrig mangler frugt, vin og smukke kvinder.

Alle disse myter, der omhandler en fremtidig verden, kan med et udefra synsvinkel benævnes utopier, fordi det er forestillinger om urealistiske steder.

Opgave: Fremtidens avis

- a. Hvilke mytiske træk er der i Fremtidens avis, side 68?
- b. Hvordan vil verden gå under (eskatologi)?
- c. Hvordan vil den nye verden se ud (utopien)?

Myter som socialisering

Myter har en opdragende socialiserende effekt. Mange myter bliver inkorporeret som et led i børneopdragelsen i form af fortællinger.

Myter har dermed en samfundsbevarende sammenhængskraft. Når mange danskere blev ilde til mode over at se muslimer i Gaza sætte ild til det danske flag, som det skete under karikaturkrisen i 2006, kan det skyldes, at flaget har en særlig status. Denne særlige status, som symbol på Danmark, er tilvejebragt gennem myten om, at flaget faldt ned fra himlen i Estland. Myten tager udgangspunkt i Valdemar Sejrs korstog mod Venderne 1219. Den danske kong Valdemar og biskop Anders Sunesen skulle angiveligt under et slag mod esterne, have påkaldt Guds hjælp. På forunderlig vis dalede Dannebrog ned fra himlen, og en stemme sagde, at ved dette tegn skulle danskerne sejre. Flaget, som faldt ned, blev beskrevet som et hvidt kors på en rød uld-dug.

Det danske flag er sandsynligvis blevet indført af den tyske hertug Erik af Pommern. Da han blev konge over Danmark i 1396, brugte han det Lübeckske flag som segl. Lübecks flag, hvidt kors på rød baggrund, var anderledes end den tysk-romerske kejsers flag. Flaget har været i det danske rigsvåben siden. Myten om flaget, der faldt ned fra himlen, passer godt ind i den danske selvforståelse af Danmark som kristent land. Derfor er det denne myte og ikke historien om den upopulære Erik af Pommern, der bliver husket.

- HVAD DER VIL SKE
DE NÆSTE FÅ ÅR!
- Vil du kende din fremtid?
- Så læs her!
- NU VARER DET IKKE LÆNGE!
- ER DU FORBEREDT?

1. Bekymrer du dig engang imellem om fremtiden og om hvad der mon kommer til at ske? Mange mennesker følemonner i dag at vi lever på lånt tid. - Vi er trods alt den første generation der må leve i bevidstheden om at den vilde der er i stand til fuldstændigt at udslette os selv og vores planet!

TIDERNES TEGN
disciple ville

[illegible]

ANTI-KRIST

STÅR
FREM

profet har de vigtigste og **ældste** tegn, som mange af kristne verdensledere vil overlade magten an. Den verdensleder, der er besejret af Satan selv - Det er deprossation vende sig til denne politiske supermand i hånd om at han kan løse deres overhængende problemer, helbrede deres økonomiske lidelser, forene deres politiske standpunkt, religiøse skænderier og afværge risikoen for atomkrig!

HIMLEN PÅ JORDEN!

31. Denne gigantiske rum-by er 2400 km lang, bred og 2400 km høj! - Det største rumfartøj derude er skabt, det mest vidunderlige rumskib man nogensinde har set. Bygget af Herren og med kurs mod Jordens centrum. Det evigt levende rumskib til alle Guds troende.

ELSKER BY!

...de byen er af det pure guld, ligesom gen-
...les"! - Det ligner guldfarvet glas, smukt krystal-
...gen gennem væggene kan man se ud på en smuk
...værelse som den oprindelig var, men befolket med
...konger og folkeslag som i sandhed vil
...for retfærdighed, godhed og kærlighed, selv om
...der den gyldne by med dens juvel mure!

USA UDSLETTET!

16.1 slutningen af den store trængsel vil 10 millioner mennesker slutte sig til Antikrist, og sammen vil de påbegynde at "fortære den store skæppe Babylon med ild". En gammel araber fortæller om en katastrofe, der kunne ske i slutningen af den store araber, som vil komme til at omfatte alle de store lande i Europa, der står sig sammen med de store lande i Amerika og vender sig mod USA. På én time vil "skæppen" blive ødelagt, og der vil overraskende keme våben angreb.

FRED I
SCRIGET!

22. Jesus og Hans frelsté børn, alle de der er født på ny, vil de overtage verden og organisere, regere og styre den sådan som den ville have været styret, hvis menneskene havde underlagt sig Gud! De vil oprette et Himmerige på jorden og genoprette Edens Haves skønhed her på jorden. Denne strålende aera vil vare i et tusind år, som kaldes det Tysindherige!

HIMLEN
KOMMER NED
TIL EN NY JORD!

30. Guds store himmelske rum-by kommer der-
efter ned til en smuk, paradissk genskabt ny jerd! Og
her vil bo himlen og her på jorden! Jesus og Hans børn
svælger verden ved at invadere den fra det ydre rum. De
ringer Hans himmelske by ned til jorden ude fra rummet.
O genindsætte Ham som kongernes Konge for evigt!

AFGUDSDYRKELS

en "odelæggelses viderstyrelselighed", som
 en eller anden form for computer-styret robot,
 vil kunne tale og endda bevæge sig, som om
 den bliver slået ihjel. Jesus sagde at når vi ser
 "odelæggelses viderstyrelselighed", så i kamp
 al de skide pis al menneskets gudløse styre
 beayndt. en led med "etor transporm"

PÅ JORD

[illegible]

DYRETS MÆRKE!

11. De sidste 3% af vil folk ikke længere bruge papirpenge, for Aristokrater regner vil indføre et nyt verdensomspændende betalingssystem. Alle i samfundet, som libede derinde Aristokrater og forbruger Jesus, vil få et personligt mønted tryk et kontonummer på hænder eller fødder. Aristokrater regering vil bruge dette nye kontosystem til at forbruge at bruge alle til kunne at libede Aristokrater eller de af alle, eftersom ingen vil kunne købe eller sælge uden dette nummer - nytteløse mønter! (Gæder horn) og mange andre vil regne at libede ham og sige nej til hans mønter! - Men Herren vil tage sig af dem, om Han skal sælge mønterne fra Hænderen for at brøddede dem!

DEN STORE TRÆNGSEL

12. Mens Antikrist og hans tilhængere fortsat følger og forsøger at udslette deres jender vi Gud såpe plager og sygdomme og endda mærkværdige plager los, som vi angribe såsne dødelige mennesker! Denne store træls- selskab bliver besat af Israels børns sidste dage i Egypten for Moses ledte dem ud! - Guds proleter vil gøre store og mange gode undergange og mirakler for at bibrave Evan- geliet og Hare børn, mens Guds plager rammer deres fjender!

JESUS
KOMMER

[illegible]

JESUS
FRELSE

af Jesus kommer tilbage vil et stort og vidt
frakel finde sted: Derfor vil alle, der
vil opgive en eneste ting, og alle, der
er gået bort for at være med Jesus, de
villenes her! De millioner af kristne, der
jorden, og som måske har været i
færd med at gå bort, vil blive
opretholdt i Jesus, og alle, der
ikke opgive Jesus, havde deres
for sig, og alle, der har været i
af alle dem, der er overlevet, vil
de vilde Hæren i Jesus.

OFETIER

kan man det? Hvordan kan almindelige mennesker besejde tidens barriere og se ind i fremtiden? Gud og Hans forunderlige Ord, Bibelen, er det i evigheden hvor der hverken er fortid eller fremtid, og hvor "tid ikke længere findes". Gud kender fortiden og fremtiden, og kan sagtens vise os i den sendebud hvilke mysterier fremtiden inde-

C.A. Lorentzens maleri fra 1809 "Dannebrog falder ned fra Himlen under Volmerslaget ved Lyndanis 15. juni 1219", Statens Museum for Kunst.

I samme kategori hører også myten om Holger Danske, der vil rejse sig fra kasematterne på Kronborg, hvis Danmark er i fare. Disse myter har alle en samfundslegitimerende funktion, idet de bruges til at underbygge et fælles tilhørsforhold til nationen Danmark. Disse myter kunne kaldes: civilreligiøse myter.